

Genom åren har det flitigt skrivits och debatterats om bibliotek som en oslagbar mötesplats och allmänt vardagsrum, gratis och öppet för alla och envar. Ett populärt argument är att biblioteket är den optimala platsen för såväl formella som informella möten där utrymme finns för spontan dynamik mellan olika människor. Här kan man också ses och vara tillsammans med andra samtidigt som man får vara anonym och ifred. Sedd och osedd.

Uppsatser i biblioteks- och informationsvetenskap liksom artiklar och debattinlägg bekräftar bibliotekets sociala funktion som suverän mötesplats. På hemsidor över hela landet kan man läsa om hur biblioteken generellt arbetar för och anser att det är viktigt att beskriva sitt bibliotek som en aktiv och öppen verksamhet där det erbjuds varierande aktiviteter och ibland även möjlighet till improvisation.

Just detta att biblioteken generellt har så vida ramar i sin verksamhet är förstas enormt viktigt och ett grundfundament för bibliotekets självklara ställning i vårt samhälle, framför allt socialt, vilket det också varmt bör värnas om. På mindre orter har dessutom ofta biblioteken skiftande funktioner, det kan till exempel gälla att fungera som föreningslokaler och medborgarkontor. En av få andra institutioner i samhället som mestadels utan kostnadskalkylering kan erbjuda stöd och gemenskap är förutom biblioteken svenska kyrkan.

Men något som inte alls uppmärksammas i samma omfattning men som är på tiden att lyfta fram är att biblioteken för många människor fungerar som arbetsplats, och nu menar jag inte för personalen som jobbar på där utan för besökarna. I detta lapparnas tidevarv som vi lever i finns många personer som saknar en stationär arbetsplats och som därför, om de inte vill sitta i ensamhet hemma, är hänvisade till caféer och bibliotek. En annan kategori som flitigt använder biblioteksrummet är studenter.

På biblioteket kan man både sitta enskilt och plugga men även träffas i grupp för att studera och jobba ihop och när det ska skrivas uppsats är biblioteket den självklara platsen. Ofta skriver man i par och det mest naturliga är då att sitta tillsammans på biblioteket. Dessutom finns hela tiden kunnig personal till hands, bibliotekarier, som exempelvis kan hjälpa till med att söka efter material eller visa referenshantering.

Jag vet inte varför det är så eller vad det kan bero på men universitets- och högskolebibliotekariernas roll i diskussionen om "möten i biblioteksrummet"

uppmärksammas tyvärr inte så ofta. Men kanske kan detta till viss del förklaras med att dessa bibliotekariers egen inställning till sitt arbete är att man gärna ser sig som en diskret stödfunktion och pedagogisk resurs till de utbildningar och den forskning som finns inom högskolans/universitetens ramar. Man gör helt enkelt inte så stort väsen av sig.

Lite synd kan tyckas. Bibliotekarierollen kan stundom ses som grå och anonym med en personal som anspråkslöst lär ut sök teknik, hur databaser och inloggningar fungerar, eller hur lärare och forskare kan använda olika publiceringsverktyg. Vad som alltför sällan diskuteras är att man som bibliotekarie i skolan och i akademiska sammanhang har en helt annan roll än lärarna vilken det är det väl värt att kika närmre på.

Bibliotekarien förmedlar liksom lärarna stöd och kunskap till studenterna men de bedömer inte och sätter inte betyg på det sätt som lärarna gör. Till en bibliotekarie kan studenten i princip ställa vilka frågor som helst, smarta eller mindre genomtänkta utan att känna oro för att göra bort sig eller drabbas av sämre studieresultat. Under de år som jag jobbat som bibliotekarie inom högskola och universitet märker jag också en tydlig attitydförändring bland många av studenterna, framför allt bland de yngre som kommer direkt från gymnasiet.

Ett allt mer komplicerat och konkurrensfrämjande betygssystem vingklipper tyvärr effektivt studenternas spontana nyfikenhet. Man pluggar i första hand för att få bra betyg så att man står sig i den tuffa konkurrensen om jobb. Björklund och de delar av Alliansen som plåderar för betyg i allt lägre åldersgrupper går i sitt resonemang inte bara emot en enad forskning som menar att mer betyg inte är rätt väg för att få en fungerande och mer demokratisk skola. Förmodligen har de knappast heller haft några djupare tankar kring hur viktigt att bra skolbibliotek är när det gäller att bidra till att elever kreativt, nyfiket och kritiskt lär sig att självständigt söka efter information samt kritiskt kunna värdera densamma.

I den utvärdering som gjordes av de avgående studenterna som jag lyssnade på vid höstterminens slut framgick att en av de viktigaste metoderna för att klara studierna väl och få höga betyg var att ta reda på lärarens värderingar, inte att tillägna sig själva kunskapen i ett ämne. Med andra ord gäller det att stryka lärarna medhårs för att lyckas bra i studierna.

Det ska böjas i tid - det som marknadsanpassat ska bli.

 Röda Lina